

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

Zachraňovací výzkum na sídlišti púchovské kultury v Kojetíně, okr. Nový Jičín.

Jaroslav Král

Tab. 31.

Na katastru obce Kojetína, v trati "Požaha" je již dlouho známé pravěké sídliště. Místní zájemci zde sbírali prehistorické předměty. V roce 1954 zde provedl zjišťovací výzkum Dr. L. Jisl z pravěkého oddělení Slezského musea. Na základě svých nálezů, které bude v nejbližší době publikovat, rozpoznal, že sídliště má charakter t.zv. púchovské kultury. Z podnětu Dr. Jisla jsme věnovali nalezišti soustavnou pozornost. Na podzim 1960 jsme zjistili, že prvou hlubší traktoremovou orbou zde byly zasaženy do červena vypálené vrstvy hlíny. Pro plánované jiné zachraňovací akce, jsme mohli přikročit k průzkumu v Kojetíně až na podzim roku 1961.

Otevřeli jsme na ploše sídliště čtyři široké plošné sondy. Plochu sondy č. 1 jsme záhy opustili, neboť jsme se dostali na místo značně porušené staršími amatérskými výkopy. V sondě č. 2 jsme odkryli část destruovaného opevnění s kúlovou konstrukcí. Opevnění jsme pak dále sledovali v sondách č. 3 na hřebeni kopce a dlouhou sondou č. 4, vedenou po svahu. Přehledně můžeme na základě jednoměsíční práce uvést: Plocha sídliště byla opevněna zdí z kamene na sucho kladeného, přinášeného z nejbližšího okolí. Pod destrukčním trojúhelníkem kamenů jsou v podloží tři řady kúlových jamek, místy dlabaných do skály. Nejmenší průměr má vnější řada. Nejmhutnější kúly byly uprostřed zdi a vnitřní sled kúlových jamek má průměr větší než vnější řada, ale slabší než sloupy střední. Vzájemně byly asi spojeny příčnými břevny. Hojné uhlíky, propálené vrstvy hlíny a kameny ukazují, že opevněné sídliště zašlo silným požárem. Rovněž množství dosud získaných nálezů nasvědčuje náhlému ukončení funkce sídliště.

Z keramických tvarů se setkáváme s tuhovou pozdnělaténskou keramikou, členěnou svislým hrubým hřebenováním, dále se zbytky velkých nádob s vodorovně seříznutým, nápadně zesíleným okrajem. Výběr z ostatních nálezů je uveden na tabulce č. 31. Předměty jsou vyobrazeny v měřítku 1:1. Železné předměty: 1/ Kopí; 2/ nůž; 3/ jehlice-rydlo?; 4/kovaný článek neznámé funkce. Bronz: 5/ poškozená spona; 6/ spona; 7/ kroužek s bradovkovitými nálitky; 8/ pinseta- nákončí řemene?; č. 9 je zlomek skleněného korálku. V dosavadních nálezech zvířecích kostí je již na první pohled patrná převaha lovné zvěře. Pozornost upoutávají početné mohutné špičáky velmi silných kňourů /páráky i klektáky/. Můžeme ještě uvést bobří řezáky a část dolních bobřích čelistí s dochovaným chrupem.

K určení kojetínského naleziště Dr. L. Jislem, jako sídliště púchovské kultury přispěl náš výzkum zjištěním silného opevnění. Úkolem dalšího plánovaného výzkumu v r. 1962 bude především zachytit obytné objekty na ploše hradiska. Na podkladě nálezů železných rud, jejichž ložiska jsou v blízkém okolí, se budeme snažit vyřešit vztah obyvatelstva k pravděpodobné výrobě železa.

Bergungsgrabung auf der Siedlung der Púchover-Kultur in Kojetín, Bez. Nový Jičín. Bei der Rettungsgrabung, welche die Expositur der AÜ ČSAV, in Opava, im

Jahre 1961 durchführte, konnte eine starke Befestigung der Burgwalle festgestellt werden.

Sídliště volutové kultury a z mladšího období římského císařství v Kravařích-Koutech.

Jaroslav Král

Tab. 32.

Pracovník Ústředního ústavu geologického Dr. Macoun upozornil opavskou expozituru Archeologického ústavu ČSAV, že v západní stěně příležitostně otevřené pískovny v Kravařích - Koutech /okr. Opava/ je porušené pravěké ohniště.

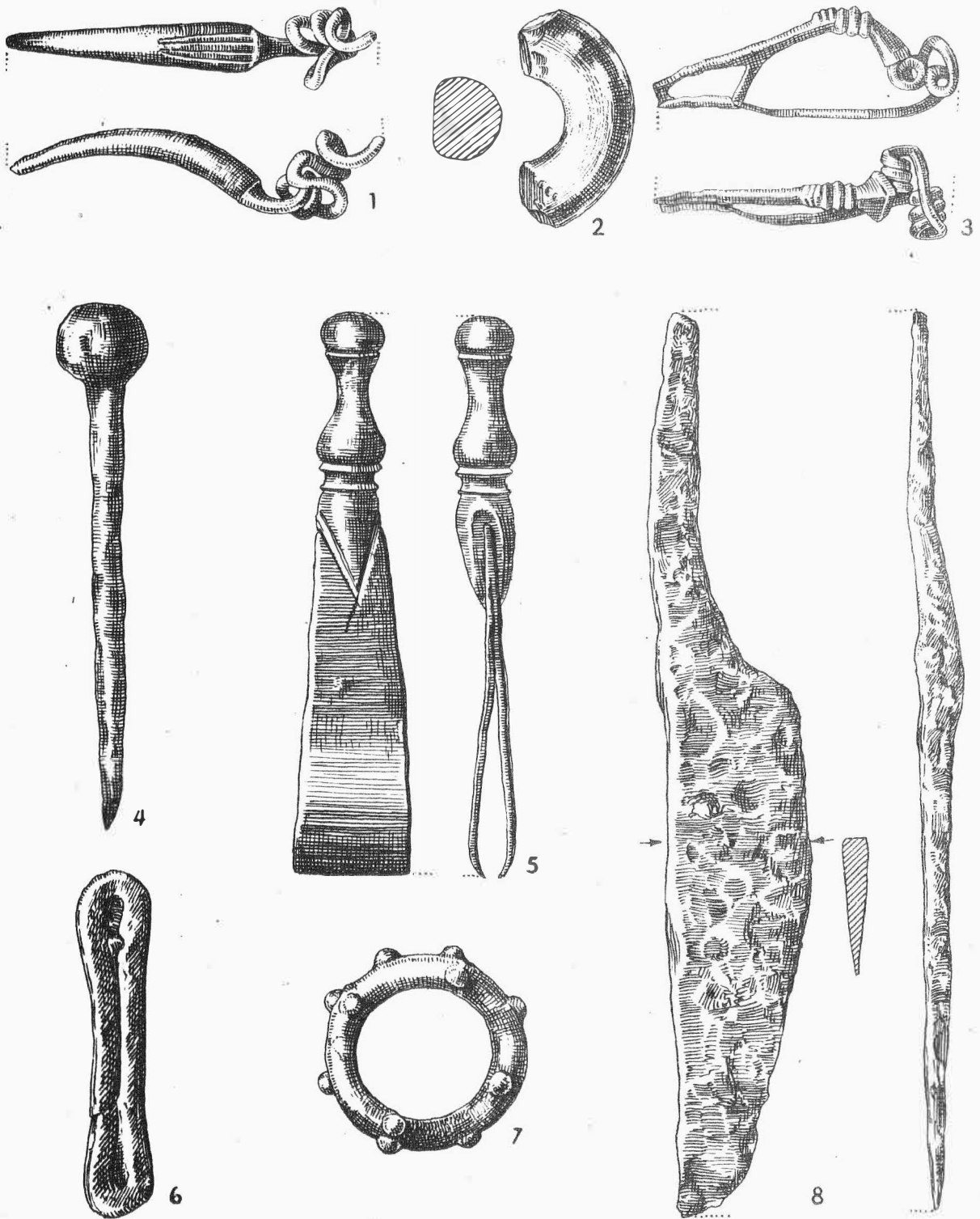
Pískovna leží východně od posledních domků osady Kouty, nyní spojené v jeden správní celek s Kravařemi, těsně při jižním okraji silnice Opava - Ostrava. Mírně k jihu skloněná terasa nad záplavovými loukami s mrtvými rameny řeky Opavy byla pro pravěká osídlení velmi vhodná. Podmínky pro zjišťovací výzkum zde byly příznivé. Ornice zůstala po skrývce buldozerem zachována v síle 10 až 15 cm. Nasadala na žlutohnědou, místy rezavě zbarvenou spraš o mocnosti 40 cm. Pod ní byla nízká vrstva žlutozeleného slínu a dále mohutné vrstvy štěrkopísku. Objekty se rýsovaly ve žlutohnědé spraši světlým, popelovitě šedým zásypem, který byl zřetelný pouze při určitém stupni zvlhnutí povrchu. Na ploše téměř 320 m² jsme odkryli dolní části pěti pecí, třináct mělců zahloubených objektů a dvěstědvánáct kúlových jamek.

Peci měly tvar téměř pravidelných čtyřúhelníků se zaoblenými rohy, o délce stran průměrně jeden metr. Od žlutohnědé spraše se zřetelně odlišovaly červeně propálenými stěnami a poněkud tmavší barvou popelovitého zásypu, promíšeného dřevnými uhlíky. Většina z nich měla dno vydlážděné křemencovitými valouny, které byly žárem rozpraskány. Peci č. 2, 3, a 4 měly v těsné blízkosti jednoho rohu z vnější strany zapuštěný kúl.

Objekty byly rozličné velikosti, nepravidelných tvarů, oválné, čtyř- až mnohoúhelníkovité a vždy mělké. Jejich hloubka málokdy přesahovala 20 cm. Ve výplni jsme nacházeli střepy keramiky jak kultury volutové, tak pozdně římské, ústěpy i drobné nástroje z pazourku. Zásypy objektů byly světle popelovitě šedé stejně jako u všech kúlových jamek a jén nepatrně se odlišovaly od sterilního podloží.

Všechny kúlové jamky jsme pro kontrolu vybírali jen z jedné poloviny a teprve v závěru výzkumu po zaměření jsme zásypy odstranili docela. Blízkosti pramene jsme využili k proplavení všech kúlových jamek. Získali jsme zrnka obilí, drobné uhlíky a částice spálené mazanice.

Nálezy ukázaly, že plocha byla osídlena lidem s mladší fází volutové kultury a pak až na sklonku mladšího období římského císařství. Osídlení bylo velmi intenzivní a vždy trvalo poměrně dlouho a v několika etapách. Z keramiky obou kultur se dochovaly pouze střepy. Jen z objektu č. 2 bylo možno rekonstruovat

Tab. 31. Kojetín u Nového Jičína. Předměty ze sídliště púchovské kultury.-Gegenstände aus einer Siedlung der Púchover Kultur.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludíková.
- Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.
- Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.